

Het aantal bedrijven in de pluimveehouderij neemt al jaren af. Rabobank en ABN-Amro verwachten dat nog meer ondernemingen stoppen. Echter de bedrijfsgrootte neemt toe. Produceren met respect voor mens, dier en milieu, blijft uitgangspunt.

Pluimveehouderij aan leiband publieke opinie

De Rabobank schat dat over acht jaar 700 bedrijven overblijven, die bijna de helft van de totale ei productie voor hun rekening nemen in de scharrelsector

De Nederlandse pluimveesector staat voor belangrijke en tevens ook moeilijke ontwikkelingen en beslissingen. Voedselveiligheid, dierenwelzijn, traceerbaarheid en afnemerswensen spelen een steeds belangrijker rol. Kwantiteit maakt plaats voor kwaliteit. Politiek en maatschappij vinden de bewegingsvrijheid en het leefoppervlak van de dieren te beperkt. De pluimveehouder zal zijn bedrijf voortdurend moeten aanpassen aan de veranderde omstandigheden en maatschappelijke eisen.

HUISVESTING LEGPLUIMVEE

Na 2012 verbiedt de EU het houden van leghennen in legbatterijen. Vooruitlopend op het verbod dient volgend jaar het vloeroppervlak per hen vergroot te worden van 450 cm² naar 550 cm². Volgens de EU zijn de volgende productiesystemen na 2012 mogelijk:

volière en scharrel; kippen met uitloop en biologisch. De verrijkte kooi is nog een discussiepunt in de Tweede Kamer. ABN-Amro vindt dat pluimveehouders rekening moeten houden met de wensen van klanten en de publieke opinie ten opzichte van voedselveiligheid, huisvestingssystemen, diervriendelijkheid en milieu (mestafzet). Voedselveiligheid en milieu aan de ene kant en dierenwelzijn aan de andere kant, gaan niet hand in hand. Dat maakt deze beslissing zeer complex, merkt de bank op. Inspanningen voor voedselveiligheid en milieu kunnen niet altijd doorgerekend worden naar de markt. Bij dierenwelzijn is de beloning wel aanwezig, omdat eieren uit alternatieve systemen meerwaarde hebben. De Rabobank schrijft dat de kostprijs van de nieuwe kooisystemen 10 tot 15 % hoger ligt. En dit productiesysteem

moet concurreren met kooisystemen, wat onmogelijk is. Onbekend is of afnemers er een hogere prijs voor willen betalen. De EU kent het verrijkte kooi-ei vooralsnog geen aparte handelsverordening toe.

CONCURRENTIE

En daar ligt volgens ABN-Amro een bedreiging. Vooral de afzet van ei-producten loopt gevaar door concurrentie uit China, India en Oost-Europa. Deze landen hechten minder waarde aan huisvestingssystemen waarin de eieren geproduceerd zijn. Bovendien produceren ze laagwaardige kwaliteitseieren en ei-producten. De kansen voor de Nederlandse pluimveehouderij liggen volgens de bank bij marktgerichte producten van gegarandeerde kwaliteit. Samenwerking in de keten is hierbij van groot belang.

De Rabobank vindt ook dat legpluimveehouders zich moeten concentreren op de kwaliteit van eieren. Alleen producten met een hoge kwaliteit en marge en door het aanboren van nieuwe markten (ei-ingrediënten in medicijnen, sportdranken en babyvoeding) is continuïteit van de afzet mogelijk, schrijft de Rabobank.

Boskop: dwaling of toekomst?

AFNAME 30 %

Rond de 40 miljoen legkippen, inclusief opfokhennen, zijn er in Nederland.

De pluimveesector is sterk afhankelijk van de uitvoer. In ons land worden 3,5 keer zoveel eieren geproduceerd als er verbruikt worden. De Rabobank verwacht de komende tien jaar dat het aantal dieren met zo'n dertig procent afneemt. De groei van het aantal professionele, grote bedrijven kan de daling van het totale aantal dieren niet langer compenseren, meent de bank. Een andere oorzaak van de afname zijn de legbatterijen die verboden worden. Ook de milieuhuisvesting remt de bedrijfsontwikkeling. Met name kleinere bedrijven met minder dan 10.000 hennen stoppen met hun bedrijf.

VLEESKUIKENHOUDERIJ

Het aantal vleeskuikens groeide de afgelopen jaren sterk. Het aantal bedrijven daarentegen nam in de periode 1990-2000 met 23 % af. De vleeskuikenhouderij is grootschalig van opzet en de bedrijfsgrootte zal volgens de Rabobank en alleen nog maar toenemen. In de prognose denkt de bankier dat het gemiddeld aantal vleeskuikens per bedrijf zal stijgen; in 1990 waren dat er 29.385 per bedrijf en dat zullen er 57.000 worden in 2010.

Op langere termijn staat het resultaat van vleeskuikenbedrijven onder druk. De komende jaren investeren pluimveehouders in voedselveiligheid, dieren-

Boskip

In het rapport gaat de Rabobank bewust een stap verder. Naar een concept dat de burger wenselijk zou achten, maar niet mogelijk is: de boskip. Dit concept gaat er vanuit dat pluimveehouders de kippen laten leven in bosgebieden, waar de dieren kunnen scharrelen en pikken in rijke bosgronden. In het bosperceel zijn eveneens hightechstallen opgetrokken waar de kippen zich kunnen beschermen tegen kou, warmte, regen en wind. 's Nachts kunnen de dieren hier veilig op stok. Een eigen mestverwerkingsinstallatie vergast de mest uit de stallen en voorziet het bedrijf van energie. De bank vraagt zich af hardop af of de boskip een dwaling is of toekomst heeft.

Ontwikkeling omvang legpluimveehouderij

Bedrijven met leghennen (ouder dan 18 weken)	1990	1995	2000	(raming) 2010
Tot 5.000 dieren	2.133	1.413	1.024	300
5.000-20.000 dieren	802	622	575	400
20.000 tot 50.000 dieren	364	327	301	250
50.000 dieren of meer	131	126	174	150
Totaal bedrijven	3.430	2.488	2.074	1.100

Bron: CBSIPVE, Raming Rabobank

Ontwikkeling omvang vleeskuikenhouderij in Nederland

Bedrijven met vleeskuikens	1990	1995	2000	(raming) 2010
Tot 5.000 dieren	1.180	1.032	697	350
50.000 dieren of meer	233	269	397	350
Totaal bedrijven	1.413	1.301	1.094	700
Aantal vleeskuikens (x 1 mln)	41,2	43,8	50,9	40,0

Bron: CBSIPVE, Raming Rabobank

Ontwikkeling omvang en aandeel scharrelsector in Nederland

	1990	1995	2000	(raming) 2010
Aantal bedrijven	741	792	1.013	700
Aantal henplaatsen (x 1 mln)	2,4	4,6	8,6	15,0
Aantal eieren (x 1 mln)	839	1.212	2.289	4.000
Percentage van de totale eierproductie	9	13	23	45

Bron: CBSIPVE, Raming Rabobank

welzijn en milieu. Hierdoor stijgt de kostprijs per kilogram. Dat is een bedreiging voor de Nederlandse concurrentiepositie, meent ABN-Amro. Kansen zijn er ook. De sector kan zich volgens de bank onderscheiden op kwaliteit, voedselveiligheid, traceerbaarheid en dierenwelzijn. Bestaande kwaliteitssystemen verder uitgebouwen en samenwerking binnen de keten intensiveren, zijn daarbij van belang. De Rabobank rekent op een daling van 20 % van het aantal vleeskuikens voor de toekomst. Dat brengt het niveau terug op dat van 1990. Kiezen voor hoge kwaliteit en financiële waarde zijn volgens de Rabobank ingrediënten om weerstand te bieden tegen hoge kosten en fluctuerende wereldmarktprijzen. Voor vleespluimvee bestaat nog geen welzijnswetgeving vanuit de EU, maar die valt volgens de bank wel te verwachten. Maatregelen als 35 kg levend gewicht per m² hebben invloed op de omvang van de sector.

PLUIMVEEHOUDERIJ NAAR DE TOEKOMST

De Rabobank verwacht een sterke stijging in de omvang en aandeel van

de scharrelsector (scharrel, voliëre en vrije uitloop). De bank schat dat over acht jaar 700 bedrijven overblijven, die bijna de helft van de totale eiproductie voor hun rekening nemen in de scharrelsector. De bank merkt op dat consumenten nauwelijks een plus zien in biologische producten. De hoge prijs is een drempel. Biologische eieren zijn 1,5 keer zo duur als eieren uit kooihuisvesting. Biologisch pluimveevlees is 2,5 keer zo duur als vlees dat op een gangbare manier wordt geproduceerd. Van de eiproductie is in ons land 0,4 % biologisch; voor pluimveevlees is dat slechts 0,01 %.

Bronnen

- *Bancherapport Vertrouwen in de Pluimveehouderij (ABN-Amro)*
- *'De kip of het ei', 'percepties en feiten over een weerbarstige materie' (Rabobank)*
- *Publicatie Vee, Vlees en Eieren (Productschappen Vee, Vlees en Eieren)*
- *Centraal Bureau voor de Statistiek*

M. van Seggelen,
Nieuwe Koeien Tekstproducties